

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

25 mei 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Jacques Devolder tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de kringloopcentra

Vraag om uitleg van de heer Gerald Kindermans tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Natuurbehoud, over het sorteeronderzoek op huisvuilzakken en eventuele inbreuk op de privacy

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het BBT-rapport over de Isvag-oven van Wilrijk

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 25 mei 2000

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.04 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jacques Devolder tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de kringloopcentra

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Devolder tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de kringloopcentra.

De heer Devolder heeft het woord.

De heer Jacques Devolder : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, we zijn het er allemaal over eens dat we de afvalberg zo klein mogelijk moeten houden. Recent werden een aantal initiatieven genomen om de kringloopcentra verder uit te bouwen en te ondersteunen. Het is de bedoeling dat deze centra een aantal nog herbruikbare materialen of toestellen verzamelen, die – indien mogelijk – herstellen en ze ten slotte goedkoop aanbieden aan mensen in moeilijkheden. Bij deze activiteiten moeten ze bij voorkeur gebruikmaken van laaggeschoolde werkkrachten, met als einddoel deze mensen op te leiden en te laten doorstromen naar reguliere tewerkstelling. Hiertoe worden deze centra gesubsidieerd per tonnage en kunnen ze een beroep doen op langdurige werklozen in het kader van de zogenaamde Smet-banen.

Naast dit initiatief, dat dus door de overheid wordt gesubsidieerd, bestaan echter ook privé-initiatieven die net hetzelfde doel voor ogen hebben. Dat wil zeggen dat ze eveneens de verkoop van tweedehandsgoederen organiseren van particulier tot particulier en hierop een commissie heffen. Men probeert hier dus exact hetzelfde te bereiken : het verminderen van de afvalberg. Dit gebeurt ook met lagere kosten voor de gemeenschap dan bij kring-

loopcentra. Toch dienen we vast te stellen dat deze initiatieven op bijna geen enkele steun – rechtstreeks of onrechtstreeks – van de overheid kunnen rekenen. Terwijl kringloopcentra worden gesubsidieerd per tonnage, krijgen de privé-initiatieven praktisch niets.

Daarenboven is het voor een aantal van deze initiatieven, alhoewel ze eveneens de toelating hebben om mensen in het kader van de Smet-banen aan te nemen, zeer moeilijk om dergelijke mensen te vinden omdat de kringloopcentra voorrang krijgen. Dit is een klacht die bij de privé-sector zeer luid klinkt.

Inzake de kringloopcentra moeten we ook vaststellen dat het gros van de verkopen blijkbaar aan al dan niet officiële handelaars gebeurt in plaats van aan particulieren. Dit gebeurt veelal tegen spotprijzen en zonder controle. Er werden mij daarvan een paar markante gevallen gesignaleerd. Het is bovendien niet duidelijk of er wel een doorstroming is van het lagergeschoold personeel naar de privé-tewerkstelling, of dat men deze mensen bij de kringloopcentra zelf tewerkgesteld houdt.

Heel deze situatie zorgt voor een concurrentievervalsing ten nadele van de privé-initiatieven. Indien men de kringloopcentra wenst te handhaven en zelfs uit te breiden, moeten we onderzoeken of gelijkwaardige privé-initiatieven eventueel een beroep kunnen doen op bepaalde maatregelen. Ik denk bijvoorbeeld aan vrijstelling of verlaging van BTW, aan een subsidie per tonnage gerecupereerd materiaal of aan loontoelagen.

Mevrouw de minister, ik heb de volgende vragen. Hoeveel personen worden in de kringloopcentra tewerkgesteld en in welk statuut ? Is er een goede doorstroming van deze werknemers naar de privé-sector ? Zo ja, in welke mate ? Is er een controle op de kringloopcentra inzake de gevraagde prijzen en de personen aan wie verkocht wordt ? Hebt u

Devolder

daar ook resultaten van ? Overweegt u in overleg met andere ministers maatregelen voor te stellen die moeten toelaten ook privé-initiatieven inzake het hergebruik van tweedehandsmateriaal te ondersteunen ? Zo ja, welke ? Zo neen, waarom niet ? Ik denk immers dat een win-winsituatie best mogelijk is.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Devolder, alvorens in te gaan op uw concrete vragen wens ik eerst enkele zaken te verduidelijken, omdat er niet altijd op de juiste manier een vermenging wordt gemaakt van privé-initiatieven en kringloopcentra.

Het Vlaams Gewest ondersteunt de kringloopcentra om zo veel mogelijk huishoudelijke afvalstoffen selectief in te zamelen met het oog op hergebruik. Deze ondersteuning gebeurt echter niet door middel van een tonnagevergoeding. Elk kringloopcentrum werd met tweemaal 500.000 frank ondersteund als het een overeenkomst met de OVAM ondertekende en als gedurende twee jaar degelijke resultaten werden behaald. Verder stimuleren we een intense samenwerking tussen de kringloopcentra en de gemeenten via het gemeentelijke milieuconvenant. Daarbij moet de gemeente een tonnagevergoeding aan het kringloopcentrum betalen als vergoeding voor de hoeveelheid afval die vermeden wordt.

Inzake tewerkstelling bepaalt Vlarea dat een kringloopcentrum tewerkstelling voor langdurige werklozen moet ontwikkelen en waarborgen. Dat is een verplichte doelstelling. Het Vlaams Gewest stelt geen eisen inzake opleiding en doorstroming naar reguliere tewerkstelling. Het is immers de bedoeling dat kringloopcentra hun opgeleide werkkrachten kunnen behouden en optimaal inzetten binnen hun activiteiten. De doorstromingsdoelstelling is wel specifiek als men gebruik maakt van bepaalde tewerkstellingsprogramma's waarin die verplichting is opgenomen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de WEP-tewerkgestelden. Dit geldt ook voor de Smet-banen, maar dat is een federale bevoegdheid.

Ik zal ook nog iets zeggen over het onderscheid tussen de privé-sector en de kringloopcentra. Kringloopcentra hebben als doel de inzameling, sortering en verkoop van herbruikbaar afval. Dergelijk afval zamelen de kringloopcentra gratis in. Ze organiseren bijgevolg niet de verkoop van particulier tot particulier. Ze zorgen dus evenmin voor een zakelijke bemiddeling tussen koper en verko-

per. Indien de aanbieders van het afval geld aan de kringloopcentra vragen, worden ze doorverwezen naar tweedehandswinkels.

De kringloopcentra mogen in feite niet betalen voor de producten. Ze nemen afval aan, en zetten het om in bruikbare materialen. Aanbieders die geld vragen, moeten ze doorverwijzen naar de tweedehandswinkels of naar advertentiebladen.

De tweedehandsactiviteit van inkoop en verkoop van goederen en producten is een totaal andere activiteit dan de inzameling van afval met het oog op hergebruik. De goederen die in tweedehandswinkels worden aangeboden zijn normaliter geen afval. Ze verkeren wel in een stadium waarin ze bijna afval zijn, zodat beide activiteiten hetzelfde effect beogen, namelijk minder afval produceren. De kringloopcentra doen dat onmiddellijk, de tweedehandswinkels doen dat door het moment waarop een product afval wordt, uit te stellen.

De stelling klopt niet dat kringloopcentra voorrang krijgen op tweedehandswinkels in tewerkstellingsprogramma's. Ook de winkels kunnen een beroep doen op bijvoorbeeld Smet-banen. Recente studies tonen overigens aan dat door de overheid gesubsidieerde tewerkstellingsprogramma's de maatschappij meer opbrengen dan kosten. Ten onrechte dus wordt beweerd dat kringloopcentra de gemeenschap meer kosten dan tweedehandswinkels.

Kringloopcentra zijn verplicht naast hergebruik en tewerkstelling nog een derde doelstelling na te streven. Er mag namelijk slechts een beperkt vermogensvoordeel aan de vennoten of de leden worden toegekend. Het verbaast dan ook niet dat de meeste kringloopcentra VZW's zijn. De overige kringloopcentra, die een statuut hebben van CV, CVBA, enzovoort, hebben deze doelstelling in hun statuten opgenomen. De kringloopcentra verkopen hun goederen bijgevolg aan lagere tarieven dan de tweedehandswinkels, omdat ze geen inkoopprijs moeten betalen voor het afval dat ze inzamelen, in tegenstelling tot de tweedehandswinkels, die ook wel kieskeuriger zullen zijn, en omdat ze geen maximale winsten voor hun leden of vennoten nastreven.

Bovendien hebben ze een specifiek doelpubliek, namelijk de minderbedeelden. Uiteraard worden soms waardevolle stukken ingezameld en aan een duurdere prijs verkocht. Een kringloopcentrum discrimineert geen enkele koper, ook niet de handelaars die regelmatig herbruikbare spullen in een kringloopcentrum komen kopen. Dat is een belangrijk accent. Kringloopcentra zelf geven echter

Dua

zeker geen voorkeur aan de verkoop aan dergelijke handelaars, omdat hierdoor hun gewone klanten en hun doelpubliek minder keuze zouden hebben.

Van concurrentievervalsing tussen kringloopcentra en privé-initiatieven is geen sprake, omdat de aard van hun activiteiten en goederen verschillend is. Kringloopcentra betalen evengoed 21 percent BTW op hun verkoop. Voor boeken is dat 6 percent. Anderzijds kunnen privé-initiatieven ook genieten van diverse tewerkstellingsprogramma's.

Er bestaan diverse werkgelegenheidsprogramma's, zowel op Vlaams als op federaal niveau. Het doel van deze programma's is ofwel opleiding en werkervaring, ofwel permanente tewerkstelling van laaggeschoolden of van langdurig werklozen. Elk van deze programma's is gericht op een andere doelgroep, van zeer laaggeschoold en zeer langdurig werkloos tot laaggeschoold en langdurig werkloos, en heeft een andere finaliteit.

De subsidies die in deze programma's worden uitgekeerd, zijn bedoeld om het rendementsverlies van deze doelgroep ten opzichte van reguliere krachten te compenseren, of om de begeleiding en omkadering van deze doelgroepen te financieren. In verscheidene opleidings- en tewerkstellingsprogramma's wordt geëist dat de werkgever een lokale overheid of een vereniging zonder winstoogmerk is. Dat heeft tot gevolg dat kringloopcentra gebruik kunnen maken van sommige tewerkstellingsprogramma's, waarvan privé-initiatieven niet kunnen genieten. Dat is misschien de oorzaak van de verandering. Andere programma's staan open voor privé-initiatieven, bijvoorbeeld op Vlaams niveau de WEP-banen, en op federaal niveau bijvoorbeeld de Smet-banen. In 1998 en 1999 werden respectievelijk 861 en 1.033 personen tewerkgesteld in de kringloopcentra. Dit komt overeen met 703 en 835 voltijdsequivalenten. Hieronder zijn 200 vrijwilligers die geen loon of vergoeding ontvangen. In 2000 zullen nog 127 bijkomende personen worden tewerkgesteld.

Deze werknemers zijn laaggeschoolden, langdurig werklozen, en andere groepen die moeilijk in het reguliere arbeidscircuit terechtkunnen. 86 percent van de tewerkgestelden in de kringloopcentra zijn arbeiders met een diploma van ten hoogste lager secundair onderwijs. Van de betaalde krachten waren er in 1998 126 met door de kringloopcentra zelf gefinancierde contracten, 53 met WEP-Gesco-contracten, 235 met andere Gesco-contracten, 42

invliegwerknemers, 11 met DAC-, BTK-, of IBF-contracten, 116 cliënten van de OCMW's met een contract op grond van artikel 60 paragraaf 7, 8 PWA-ers, 49 personen met een Smet-baan, en 21 met een ander contract. In de kringloopcentra is er een doorstroming naar andere sectoren en bedrijven merkbaar die vergelijkbaar is met die in andere gelijkaardige sectoren.

In de kringloopcentra zelf is er geen specifieke controle van de gevraagde prijzen en van de personen aan wie er wordt verkocht. Kringloopcentra dienen zich uiteraard zoals iedereen te houden aan de wet op de handelspraktijken. Wel gebeurt er jaarlijks een enquête door OVAM. Alle gegevens van 1995 tot 1998 zijn al in diverse OVAM-rapporten gepubliceerd. De gevraagde prijzen staan in relatie tot de waarde die het herbruikbare afval nog heeft, rekening houdend met het feit dat er geen aankoopprijs werd betaald. Daarom ligt de prijs vaak lager dan elders.

Het koperspubliek van de kringloopcentra situeert zich in belangrijke mate bij de lagere inkomens, al blijkt uit een enquête onder de bezoekers dat alle sociale klassen, ook de allerhoogste, vertegenwoordigd zijn. Het staat iedereen vrij om er binnen te gaan en iets te kopen. Veel kringloopcentra hebben bovendien afspraken met lokale besturen en OCMW-besturen om aan personen met een zeer laag inkomen gratis of tegen verminderd tarief goederen ter beschikking te stellen. Zo stelt een project in Gent, dat werkt met medewerkers op grond van artikel 60, aan dat specifiek cliënteel gratis een volledige installatie van een huis ter beschikking. Daarnaast doen ze ook aan gewone verkoop.

Er is dus altijd een vermenging van een sociale opdracht, een milieuproject, en de gewone werking. Ook in de brede lagen van de bevolking groeit de interesse voor de aankoop van tweedehands producten, terwijl het vroeger eerder om een marginaal publiek ging.

Alle initiatieven die voorkomen dat goederen in de afvalfase terechtkomen of die maximaal hergebruik van afvalstoffen stimuleren, verdienen ondersteund te worden. Elke vorm van preventie gaat boven afdanking van oud en aankoop van nieuw. Daartoe kunnen diverse maatregelen worden genomen, zoals de vergroening van fiscaliteit, waarbij geijverd wordt voor een verlaagd BTW-tarief voor tweedehands producten in het algemeen. De toepassing van de BTW-margeregeling is voor tweedehandszaken nu reeds van toepassing. Dat houdt in

Dua

dat enkel BTW verschuldigd is op het verschil tussen inkoopprijs en verkoopprijs. Aangezien kringloopcentra geen inkoopprijs betalen, zijn ze voornog op 100 procent van de verkoop BTW verschuldigd. BTW is echter geen Vlaamse, maar een federale bevoegdheid.

Loontoelagen en werkgelegenheidsprogramma's behoren tot de bevoegdheden van Vlaams minister Landuyt en federaal minister Onkelinx. Er bestaan werkgelegenheidsprogramma's voor privé-initiatieven. Die moeten daarvoor voldoen aan de eisen die in deze programma's worden gesteld. Ze kunnen die programma's niet gebruiken als een vorm van loonkostenvermindering. Dat is een bekende regel.

Door de Vlaamse overheid wordt niet voorzien in een subsidie per ingezamelde ton voor de kringloopcentra. Dat zal evenmin voor de privé-initiatieven gebeuren.

De voorzitter : De heer Devolder heeft het woord.

De heer Jacques Devolder : Mevrouw de minister, ik dank u voor deze informatie. De meeste kringloopcentra hebben een link met de gemeente of het OCMW. Volgens mij kunnen op die manier misbruiken ontstaan. De privé-sector heeft daar bij mij over geklaagd, en dat zal toch niet uit de lucht gegrepen zijn. Zoals ik in mijn vraag al zei, hebben een privé-initiatief en een openbaar initiatief verschillende doelstellingen. De uiteindelijke betrachting blijft wel om zo veel mogelijk aan recuperatie en hergebruik te doen. De minister van Leefmilieu kan toch een belangrijke initiatiefnemer of bewustmaker zijn bij de ministers van de Vlaamse regering, en zelfs van de federale regering ?

BTW-verlaging zou voor de kringloopcentra zeer interessant zijn. Ik kreeg net een persbericht onder ogen geschoven. Hierin staat dat de privé-sector op een BTW-verlaging aandringt. Ik denk dat u hier als bevoegd minister heel wat aan kunt doen.

Minister Vera Dua : Mijnheer Devolder, u had het over een controle op eventuele misbruiken. Het soort misbruiken dat u aanhaalt, is echter moeilijk te controleren. Het gaat immers over een controle op de wet op de handelspraktijken, wat een andere invalshoek vereist. Dit neemt niet weg dat ik dit probleem aan de OVAM zal signaleren, zodat zij dit kan opnemen in haar enquête.

De BTW-verlaging kan inderdaad goed zijn. Ik heb echter niet de intentie om de tweedehandszaken te

subsiëren : deze sector draait goed, en zit volgens mij zelfs in de lift. Een dergelijke verlaging kan wel een stimulans vormen voor het gebruik van tweedehandse producten, zodat de levensduur van producten merkbaar kan worden verlengd.

De heer Jacques Devolder : Mevrouw de minister, misschien kan er iets gebeuren in het kader van het milieuconvenant met de gemeenten. Ik benadruk dat de privé-sector zeker geen broodnijd koestert : zo mag dit niet worden geïnterpreteerd. De sector zit inderdaad in de lift. Laat er ons dan ook een win-winsituatie van maken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gerald Kindermans tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Natuurbehoud, over het sorteeronderzoek op huisvuilzakken en eventuele inbreuk op de privacy

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Kindermans tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Natuurbehoud, over het sorteeronderzoek op huisvuilzakken en eventuele inbreuk op de privacy.

De heer Kindermans heeft het woord.

De heer Gerald Kindermans : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, om een beeld te krijgen van de gemiddelde samenstelling van de grijze huisvuilzak, voert de intercommunale Intercompost – zoals andere intercommunales – regelmatig sorteeranalyses uit op de restfracties. Bij dit systeem, waarbij elke huisvuilzak apart wordt onderzocht, wordt ook de herkomst van de zak getoet. De resultaten hebben gevolgen voor de betrokken gezinnen.

In het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen worden de sorteeraanlyseonderzoeken als middel vermeld om tot een 'massa-balansanalyse-onderzoek' te komen. De vorige minister van Leefmilieu zei dat alle ingezamelde huisvuilzakken van alle monsternamenpunten zouden worden gemengd, en dan uitgesorteerd in een dertigtal fracties. Op deze wijze zou het individualiseren van de huisvuilzakken worden vermeden. De privacy werd aldus volledig verzekerd.

De vorige minister van Leefmilieu heeft aan de OVAM ook gevraagd een code van goed gedrag op

Kindermans

te stellen voor de controle van afval en van milieuzakken in het bijzonder. De minister stelde voor dit te doen in samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Gemeenten zouden deze code kunnen onderschrijven en hanteren.

Het is duidelijk dat de gehanteerde praktijk van de intercommunales – de resultaten hebben gevolgen voor de gezinnen in kwestie – afwijkt van de methodologie die werd vooropgesteld door de vorige minister van Leefmilieu. Er is dringend nood aan een debat over de mate waarin de overheid haar burgers kan controleren.

Heeft de OVAM ondertussen reeds een code van goed gedrag opgesteld voor de controle van het door de burgers aangeboden afval? Dit werd reeds een jaar geleden aangekondigd. Is er een wijziging in de houding van de minister inzake de individualisering van de huisvuilzakken? Gaat de minister akkoord met zo een individueel onderzoeksysteem, waarbij de herkomst van de zak genoteerd wordt en de resultaten gevolgen hebben voor de betrokken gezinnen? Hoe wordt verhinderd dat de privacy van de eigenaar door deze controles wordt aangetast? Welke methodologie stelt de minister voorop?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, de gemeenten moeten zelf instaan voor de inzameling van huishoudelijk afval. Zij vaardigen daar meestal een eigen gemeentelijk reglement voor uit. Zij moeten afval maximaal proberen te voorkomen en het selectief inzamelen regelen. Zij moeten er ook voor zorgen dat de bevolking hiervan op de hoogte is, en zij moeten de mensen ertoe aan te zetten hieraan mee te werken.

Als men als burger een product dat volgens het politiereglement selectief moet worden ingezameld, in een vuilniszak steekt, doet men in feite aan slukstorten. Theoretisch kan dan ook een procesverbaal worden opgesteld. Dit is het wettelijk kader waarbinnen de gemeenten proberen te werken, zonder al te repressief op te treden.

De gemeenten van de intercommunale Intercompost hebben besloten een controle uit te voeren op de wetgevende bepalingen over de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. De controle past in de sensibilisering van de inwoners voor gescheiden inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. Daartoe keurden diverse gemeenten van de intercommuna-

le Intercompost een politieverordening goed over de individuele controle op de restfracties door middel van sorteertests van het huishoudelijk afval. Het doel van dergelijke sorteertestonderzoeken is bijgevolg verschillend van het doel van dergelijke onderzoeken op Vlaams niveau.

Toch zal een procedure worden gevolgd waarbij maximaal rekening wordt gehouden met de privacy van de betrokkenen. In het verleden werden op vraag van de intercommunale Intercompost via een steekproef in alle gemeenten die zijn aangesloten bij de intercommunale, huisvuilzakken opgehaald en globaal uitgesorteerd. Dit gebeurde volgens het systeem van de Vlaamse sorteertestonderzoeken.

Op deze wijze werd de privacy van de inwoners steeds gerespecteerd, en werden resultaten bekomen op intercommunaal niveau in het kader van dezelfde drieledige doelstelling als op het Vlaamse niveau. Ten eerste wil men inzicht verwerven in de actuele samenstelling van de gemiddelde huisvuilzak in het Vlaamse Gewest. Ten tweede wil men tendensen en evoluties in de huisvuilsamenstelling achterhalen. Ten derde wil men de effecten van selectieve inzameling en afvalvoorkoming onderzoeken op basis van de onderzoeken van de huisvuilzakken.

Momenteel worden door de intercommunale Intercompost in opdracht van bepaalde gemeenten behorend tot hun werkingsgebied, individuele controles door middel van een sorteertest van de huisvuilzak uitgevoerd. Hierbij wordt de privacy van de betrokken inwoners gerespecteerd.

Een controle van een aantal willekeurig gekozen zakken gebeurt in samenwerking met Intercompost, de politie, de technische dienst en de milieudienst. Door loting worden een aantal straten en huisnummers aangeduid. Hiervan wordt een lijst gemaakt. Een arbeider van de technische dienst van de gemeente, een bediende van de milieudienst en een politieagent halen op de aangeduide plaatsen een zak op, nummeren hem met een stift en voorzien hem van een ringetiket met hetzelfde nummer. Dit nummer wordt op de lijst gezet op het overeenstemmende adres.

De zakken worden dan, anoniem doch numeriek, geleverd bij Intercompost, die de analyseresultaten per nummer meedeelt aan de milieudienst. Er wordt gesorteerd op negen onderscheiden fracties, waaronder papier en karton, glas, metaal, kunststof, drankkarton, organisch afval, textiel en KGA. Bij de papierfractie wordt niets vermeld over de aard

Dua

van het papier, namelijk of het om een tijdschrift, krant, verpakking of brief gaat. Het stadsbestuur of andere gemeentelijke diensten hebben geen inzage in de inhoud van de zakken.

De resultaten worden voorgelegd aan het schepencollege. Aan de gecontroleerden worden de resultaten bekendgemaakt per brief. Bij negatief resultaat, bijvoorbeeld als heel wat papier en karton wordt teruggevonden, wordt in eerste instantie enkel vermanend opgetreden. Hierdoor dient de betrokkene zijn of haar sorteergedrag aan te passen overeenkomstig de wetgevende bepalingen. Bij vaststelling van een volgende overtreding kan worden overwogen een proces-verbaal op te stellen. Uit deze procedure blijkt duidelijk dat de individuele sorteeraanlyseonderzoeken niet als doel hebben een beeld te vormen van het gezin in kwestie, maar het naleven van de afvalstoffenreglementering te controleren en het individueel sorteergedrag bij te sturen.

Rekening houdend met de voormelde situering van het probleem en de door Intercompost gevolgde procedure, kan ik dan ook als volgt antwoorden op de gestelde vragen.

De OVAM plant in samenwerking met de VVSG-Interafval in de loop van 2001 de uitgave van een handboek voor de gemeenten voor het voeren van een geïntegreerd huishoudelijk afvalbeleid. Daartoe zullen de bestaande – enigszins verouderde – handleidingen 'Containerparken' en 'KGA-inzameling' geactualiseerd worden.

Het handboek zal een hoofdstuk bevatten over de gemeentelijke handhaving op het terrein. Een van de handhavingsacties die een gemeente kan ondernemen om de burgers een correct sorteergedrag aan te leren, is de individuele controle van de huisvuilzak, met respect van de privacy. De hierboven beschreven methode die de intercommunale Intercompost hanteert, zal als basis dienen voor de te volgen methodologie, omdat die de privacy maximaal respecteert. Deze individuele controle kan ook op selectief aangeboden huishoudelijke afvalstoffen toegepast worden, om de kwaliteit van de selectief ingezamelde afvalstoffen te maximaliseren. In het hoofdstuk over de handhaving door de gemeente zal bijgevolg een zogenaamde code van goed gedrag – een te volgen methodologie met respect voor de privacy – worden gepubliceerd.

Als alle individuele controles met respect voor de privacy verlopen, zie ik niet in waarom ik een an-

dere houding dan de vorige minister van Leefmilieu zou moeten aannemen. Onder de voormelde voorwaarden en volgens de reeds besproken methodologie ga ik akkoord met het individueel onderzoekssysteem. Ik wens hierbij te benadrukken dat het positief stimuleren van het sorteergedrag van de burger voorrang verdient op een repressief optreden. Als een onderzochte zak een goed resultaat geeft, zullen we de burger daar dan ook proficiat voor wensen.

De methode van Intercompost respecteert dus de privacy van de eigenaar. We moeten tot een beter afvalbeleid komen, en ik denk dat dit daar een goede methode voor is. Inwoners worden nooit vooraf verwittigd dat hun huisvuilzak wordt meegenomen voor een sorteeraanlyseonderzoek. Dit zou een ontwijkgedrag van de betrokkenen veroorzaken, waardoor de reële situatie niet wordt geanalyseerd.

De voorzitter : De heer Kindermans heeft het woord.

De heer Gerald Kindermans : Mevrouw de minister, ik stel vast dat er wel degelijk een verschil is tussen uw standpunt en dat van de vorige minister. Die heeft destijds duidelijk gezegd dat een individualisering van de huisvuilzakken absoluut vermeden moet worden. In het kader van de privacy kan dit niet. Het is heel mooi om te zeggen dat er nummertjes op worden geplakt. Eigenlijk is dat flauwekul. Degene die de brief schrijft aan de betrokkene, weet immers wel degelijk over wie het gaat.

U zegt ook dat men eerst vermanend zal optreden en daarna eventueel een PV zal opstellen. Ik stel me vragen bij de bewijskracht en de rechtsgeldigheid van dit PV. Men kan toch niet zomaar zonder huiszoekingsbevel iemands goederen onderzoeken.

Minister Vera Dua : De huisvuilzak staat natuurlijk wel buiten, aan de openbare weg.

De heer Gerald Kindermans : De vraag blijft of dit zomaar kan en hoe overtuigend die bewijslast wel is. Mijnheer de voorzitter, als ik u wil koeioneren, kan ik een huisvuilzak voor uw deur komen zetten. Probeert u dan maar eens te bewijzen dat dat uw huisvuilzak niet is.

De voorzitter : Mijnheer Kindermans, er is een gemeentelijk politiereglement tegen sluikestorten. Heel veel sluikestorters beweren dat iemand anders de echte schuldige is. Als men een degelijk beleid wil voeren, kan men dat echt niet altijd blauwblauw laten.

De heer Gerald Kindermans : In onze rechtsstaat moet men niet het bewijs van zijn onschuld leveren. U draait de bewijslast om.

De voorzitter : We gaan hier in de commissie voor Leefmilieu geen juridische discussie houden.

De heer Gerald Kindermans : Hoe dan ook, de minister heeft gezegd dat men eventueel een PV zal opstellen. Men kan de analyse net zo goed uitvoeren als men bijvoorbeeld dertig huisvuilzakken vermengt. Op die manier wordt de anonimiteit wel gewaarborgd. Ook zo kan men net zo goed tendensen onderkennen, inzicht verwerven en op basis van de resultaten overgaan tot sensibilisering. Volgens mij is het helemaal niet nodig om een specifiek gezin een brief te sturen om aan die mensen te zeggen wat ze verkeerd doen. Men gaat dan immers zeer ver. Ik blijf me afvragen of dit juridisch wel kan.

Minister Vera Dua : Ik ben er zelf geen voorstander van om dit instrument te gaan gebruiken om op grote schaal PV's uit te schrijven. Dat is zeker niet mijn bedoeling. Een algemene analyse van het huisvuil bestaat al een hele tijd. Nu wil men echter ook meer individueel gaan werken.

U zegt dat er geen anonimiteit is omdat er altijd iemand is die de brief schrijft. De ambtenaar die de brief stuurt, weet inderdaad aan wie hij die brief stuurt, maar dat geldt uiteraard voor alle ambtenaren die dergelijke brieven schrijven. Ik vind niet dat u dit als argument kunt gebruiken om het systeem af te wijzen. Bij Intercompost heeft men vrij grote garanties ingebouwd dat de privacy maximaal wordt gerespecteerd. Indien het nodig is, kunnen we bij een evaluatie eventueel bijstellingen doen.

De heer Gerald Kindermans : Uw voorganger heeft vorig jaar in april gevraagd naar een code van goed gedrag aan OVAM. Een jaar later is daar nog altijd niets mee gebeurd. U spreekt nu al van 2001. Blijkbaar wordt er geen gevolg gegeven aan dat verzoek om een code van goed gedrag op te stellen. De mensen van OVAM hebben trouwens al gezegd dat ze die code niet hebben en dat ze nog niets gedaan hebben om die op te stellen.

Minister Vera Dua : In de loop van 2001 zal die code er komen.

De heer Gerald Kindermans : We zullen zien.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het BBT-rapport over de Isvag-oven van Wilrijk

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het BBT-rapport over de Isvag-oven van Wilrijk.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de omstreden Isvag-oven te Wilrijk blijkt op zes punten niet te voldoen aan de BBT-normen, de normen voor de beste beschikbare technologie. Dat blijkt uit het rapport van twee Nederlandse onafhankelijke experts. Er is een probleem met kortstondige CO-pieken. Er is geen recirculatie van rookgas. De temperatuur in de ketel na verbranding ligt te hoog, wat tot de vorming van dioxines kan leiden. Het ontbreekt bij Isvag aan een draaiboek met maatregelen in het geval van ongevallen en aan een algemeen kwaliteitsmanagement. Zo blijkt dat de werknemers in de controlekamer in een zeer stoffige omgeving werken.

Verbazend was vooral de vaststelling dat er wel een denox-installatie voor de opvang van stikstofoxiden gebouwd werd, maar dat die op dit ogenblik niet werkt. Allicht is dit omdat men vreest dat de inschakeling van de denox een negatieve invloed zou hebben op de dioxineresultaten. Het gevolg is wel dat de oven zoals die nu draait, de nieuwe Europese normen – die binnenkort van kracht worden – niet zou halen. Het is uiteraard wel de bedoeling dat de oven op termijn aan alle normen tegelijk voldoet.

Er wordt ook nog altijd aardgas bijgestookt en de oven werkt slechts op 70 percent van zijn capaciteit. Het is dus vooralsnog zeer onzeker of de oven op volle capaciteit zonder bijstook en met denox-filter alle normen – dus ook de dioxinenorm – tegelijkertijd wel kan halen. Een van de twee Nederlandse deskundigen, de heer Reynders, verklaarde bij de toelichting van het rapport aan de buurtbewoners: 'Ik zou hier met deze oven in deze omgeving zelf niet willen wonen.'

Mevrouw de minister, wat is uw reactie op dit BBT-rapport? Worden er bijkomende maatregelen opgelegd? Wordt er voortgewerkt aan een scenario van vervroegde sluiting? Wordt ook voor andere verbrandingsovens een dergelijke BBT-doorlichting gepland? Komt er een heractivering van de

Malcorps

expertencommissie inzake verbrandingsgassen, voorheen bekend als de commissie-Baeyens ? Zo ja, wat is dan de verhouding tot de milieu-inspectie ? Er is ondertussen ook wat consternatie ontstaan over het kostenplaatje. Heeft men ondertussen al enig zicht op de kosten bij een eventueel sluitingsscenario ?

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mevrouw de minister, wij zijn bijzonder geïnteresseerd in uw antwoord. We hebben u al verschillende keren ondervraagd over dat fameuze rapport, dat ondertussen een soort monster van Loch Ness aan het worden is. Af en toe duikt het eens op. In november was er een gedeeltelijk lek. Daarover hebben we u ondervraagd. In de voorbije maanden hebt u de openbaarmaking van dat rapport voortdurend uitgesteld. Op 20 maart hebt u dan gezegd dat het rapport eind april aan de Vlaamse regering zou worden voorgelegd.

Mevrouw de minister, mogen we dit rapport hebben ? Welke conclusies trekt de Vlaamse regering uit dit rapport ? Wat zijn de volgende stappen ? Wordt er nog een parlementair debat aan gewijd ? Hoe zit het met het sluitingsscenario ? Ik heb het bij deze vragen niet alleen over het beleid inzake Isvag, maar ook over het algemene afvalbeleid.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, de OVAM heeft aan de heren Wilfried Hesseling van TNO-MEP en Lucas Reynders van de Universiteit van Amsterdam opdracht gegeven om na te gaan of de techniek die gebruikt wordt in de Isvag-installatie, beantwoordt aan het BBT-principe. Deze studie werd gevraagd door de omwonenden tijdens de dialoog op 16 oktober 1999. Zij wilden weten of de Isvag-oven bij de betere of slechtere installaties in Europa behoort. We hebben intussen het volledige rapport ontvangen. Ik heb u overigens al uitgelegd waarom de timing veranderd was : we doen met professoren nu eenmaal niet wat we willen.

De twee professoren hebben vorige week het rapport mondeling toegelicht op een informatievergadering. Mijn kabinetsmedewerkers waren daarbij aanwezig. Uit het rapport van de experts blijkt dat de Isvag-installatie vandaag een goed werkende installatie geworden is. Ze behoort, aldus de heer Hesseling, tot de betere installaties in Europa. De volgende opmerkingen en aanbevelingen werden in het rapport geformuleerd.

Er werden CO-pieken vastgesteld, vooral in november bij de opstart, wat duidt op schommelingen in het verbrandingsproces. Volgens de Nederlandse experts zijn ze waarschijnlijk te wijten aan het feit dat de installatie nog maar kort in bedrijf is. Er wordt verwacht dat ze zullen verdwijnen van zodra de installatie volledig is geregeld en op volle capaciteit draait. Tijdens de mondelinge toelichting heeft de heer Hesseling daar nog aan toegevoegd dat deze kortstondige CO-pieken geen aanleiding geven tot een overschrijding van de emissiegrenswaarde van 100 mg/Nm³, omdat die grenswaarde geldt als uurgemiddelde. Er werd dan ook aanbevolen de installatie verder te regelen als ze draait op haar maximale capaciteit.

De NO_x-emissies liggen duidelijk onder de norm uit Vlarem II van 400 mg/Nm³, maar voldeden bij het bezoek van de experts niet aan de toekomstige NO_x-norm van 200 mg/Nm³ uit de Europese ontwerpverplichting voor afvalverbranding. Een rookgas-recirculatiesysteem kan daar een gunstige invloed op hebben, maar wordt niet toegepast. De verwachting is dat de toekomstige EU-norm wel kan worden gehaald als de ureuminjectie goed functioneert. De Isvag-installatie beschikt over een Selectieve Catalytische Reductie met ureuminjectie, maar die was op het moment van het bezoek van de experts niet in bedrijf, in afwachting van een herontwerp voor de juiste ureumdosering.

De eindtemperatuur van de rookgassen bij het verlaten van de ketel bedraagt 240 graden. Als de ketel vuil wordt, kan de temperatuur verder oplopen. Dit kan de denovosynthese van dioxines na de ketel in de hand werken en kan leiden tot een opwaartse trend in de dioxine-emissies. De experts bevelen daarom aan om eventuele opwaartse tendensen in dioxine-emissie te volgen aan de hand van een continue monstername van dioxines. Die continue monstername gebeurt in het bedrijf.

Zoals de heer Malcorps opmerkte, werd er geen Hazop-studie, een draaiboek met maatregelen bij ongevallen, uitgevoerd. In Vlaanderen is dit, in tegenstelling tot in Nederland, niet wettelijk verplicht voor afvalverbrandingsinstallaties. Ik ben het evenwel met u eens dat het goed zou zijn om zo een studie uit te voeren. Het zal worden aanbevolen, maar het gaat dus niet om een inbreuk.

Een andere kritiek is dat het Isvag ontbreekt aan een algemeen kwaliteitsmanagement. De deskundigen merkten evenwel op dat hieraan wordt verholpen, aangezien Isvag op dit moment werkt aan de invoering van ISO 14001 en ISO 9002.

Dua

De deskundigen stellen in hun rapport dat de ergonomische uitvoering van de controlekamer kan worden verbeterd, en dat de controlekamer bezwangerd is met stof, zodat ze niet geschikt is voor mensen met gevoelige luchtwegen. Zij beveelt dan ook aan dit te verbeteren met het oog op de werkomstandigheden. We hebben deze resultaten besproken met de mensen van Isvag, en ze zullen hier wellicht op ingaan.

Er wordt heel veel over deze oven gezegd. De bewoners willen van de experts uitspraken horen. Daarbij was er dus de vraag of de oven zodanig goed is, dat zij zelf in de buurt zouden willen wonen. Ik beschik over het verslag met een aantal citaten. De heer Reynders antwoordde op de gerichte vraag of hij graag in de buurt zou willen wonen: 'Ik zou hier zelf in deze omgeving niet willen wonen'. Hij verklaarde dat nader door te stellen dat de omgeving zeer zwaar belast is door de aanwezigheid van veel industriële bedrijven en van de A12. Hij zei dit te kunnen vergelijken met een emmer verontreinigingen waarin Isvag zorgt voor twee druppels. Blijkbaar zijn het echter die twee druppels die de emmer doen overlopen. De heer Reynders zei ook, ik citeer: 'Indien hier geen industrie en geen verkeersdrukte waren, dan was de Isvag-oven, zo gelegen ten opzichte van de Neerlandwijk, geen enkel probleem. Als die hier alleen zou staan, is het geen probleem om hier dichtbij te wonen.'

Ik was er zelf niet bij, maar men heeft hem mij zo geciteerd. Het doet ook niet echt terzake, want niemand woont graag in de omgeving van een oven. Als we aan eender wie van u zouden vragen of hij daar zou willen wonen, zou hij – net zoals ik – ook neen zeggen. De vraag was of de oven tot de betere van Europa behoort. Daar hebben de experts ja op geantwoord. Er zijn evenwel nog wat mankementen, die verholpen moeten worden.

Uw tweede vraag betrof de huidige situatie. Of de installatie nu bijstookt met aardgas, wat wettelijk verplicht door Vlarem II indien de temperatuur daalt onder de 850 graden Celsius, en of de installatie nu al dan niet op volle capaciteit draait, er dient te allen tijde voldaan te worden aan de wettelijke emissiegrenswaarden zoals bepaald in Vlarem II. Dat is mijn engagement. Ook de inspectie volgt dat nauwgezet.

Isvag heeft bij de opstart de norm voor dioxine-emissies effectief overschreden. Daarom werd de oven op een bepaald moment ook stilgelegd. Deze

overschrijding was verwacht. Volgens de exploitant en de milieu-inspectie was ze te wijten aan het zogenaamde geheugeneffect. De overige emissies overschrijden de normen niet en blijven in veel gevallen onder de detectielimiet. De installatie wordt nauwgezet en op de voet gevolgd door de milieu-inspectie, die onmiddellijk optreedt bij overschrijding.

De SCNR-denoxinstallatie werd eind april in gebruik genomen. De NOx-uitstoot bedraagt nu 130 tot 170 mg/Nm³ en voldoet daarmee aan de toekomstige richtlijn voor afvalverbranding. Aan deze aanbeveling van de experts werd derhalve reeds voldaan. Het in gebruik nemen van deze denoxinstallatie heeft geen negatieve invloed op de dioxine-uitstoot. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt trouwens dat de injectie van ureum een inhiberend effect heeft op de vorming van dioxines.

Op het ogenblik dat de experts bij Isvag op bezoek waren, draaide de installatie op 70 percent van haar nominale capaciteit. Momenteel draait ze op 90 percent van de nominale capaciteit. Pas in juni of juli zal de installatie op 100 percent van de nominale capaciteit draaien. Ook de CO-pieken lijken op dit moment onder controle te zijn.

Zowel de heer Malcorps als de heer Coens vroegen naar de verdere stappen die in dit dossier moeten worden ondernomen. Het BBT-rapport stelt dat de Isvag-oven een moderne, goed werkende installatie is, hoewel het ook wijst op enkele mankementen. De meeste van deze mankementen kunnen worden verholpen of zijn van voorbijgaande aard. Ze zijn zeker niet van aard dat ik juridische stappen kan ondernemen.

Het kabinet voert nog deze maand verkennende gesprekken om een vrijwillige sluiting voor te bereiden. Deze gesprekken gebeuren op basis van grondige voorbereidende studies. Er is de studie over het effect van de sluiting van de Isvag-oven op het afvalstoffenbeleid. Daarnaast is er de BBT-studie over de alternatieve vormen van verwerking van restafval, die momenteel wordt uitgevoerd door de VITO. Er is de financiële analyse waarin de kostprijs wordt berekend van een vrijwillige sluiting. Die prijs hangt ook af van het eventuele jaar van de sluiting. Er zijn ook de normale rapporten die door de milieu-inspectie over de emissies worden opgemaakt. Eind mei worden de eerste gesprekken gevoerd met alle mogelijke partners. Gezien de stand van zaken in het dossier, zal iedereen wel begrijpen dat ik daar verder geen gedetailleerde informatie over zal geven.

Dua

Dan is er uw vraag naar een bijzondere onderzoekscommissie. Het is zeker nuttig om naast de afvalverbrandingsinstallaties, ook andere industrieën die voor een uitstoot en meer bepaald voor een dioxine-uitstoot zorgen, door te lichten en te saneren. In het kader van de herziening van de Vlarem-wetgeving zal er nagegaan worden of een bijzondere onderzoekscommissie opgericht moet worden. Indien we beslissen dat een dergelijke bijzondere onderzoekscommissie belangrijk is, dan zal deze commissie bij het uitvoeren van de opdracht zeker in afstemming met de milieu-inspectie moeten optreden.

Uw vraag gaat eigenlijk over de commissie-Baeyens. Gezien het recente verleden is het zeer moeilijk om aan die commissie hetzelfde gewicht te geven als vroeger. Voorlopig laten we het dus nog even in de ijskast zitten. Het is wel mijn persoonlijke overtuiging dat het goed is dat een soort expertencommissie over al die zaken onafhankelijke uitspraken doet. De politieke wereld beroept zich wel op de zeer grote knowhow van de administratie, maar gezien de gevoeligheid van de dossiers is het goed dat er vanuit een onafhankelijke hoek een soort van adviesverlening kan komen.

Het is natuurlijk zeker niet mijn bedoeling een commissie te installeren die in de plaats van de politici beslissingen zal nemen. Het gaat om een adviserende commissie. Voorlopig laten we het nog even rusten, maar ik ben er wel degelijk voorstan-

der van dat deze commissie wordt opgericht, zij het niet in dezelfde vorm als vroeger.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : De denox-installatie is in gebruik genomen. Er wordt echter nog altijd gas bijgestookt. Men werkt nog niet op volle capaciteit. Men moet deze zaak dus van nabij blijven volgen. U hebt gelijk dat er uit het BBT-rapport geen bijkomende argumenten naar voren komen die juridisch hard kunnen worden gemaakt. Dit neemt echter niet weg dat de situatie is wat ze is. Er zijn zoveel historische en andere vervuilingbronnen dat ik echt hoop dat het vrijwillige sluitingsscenario met spoed zal worden gevolgd.

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Is het mogelijk om dat BBT-rapport aan de commissieleden te bezorgen ?

Minister Vera Dua : Dat is geen enkel probleem.

De voorzitter : Ik zal dat rapport aan iedereen laten rondzenden.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.02.*
